

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 14 sierpnia 2025 r.
Znak sprawy: DŻW.zch.058.20.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 11145 w sprawie kolejnych ognisk rzekomego pomoru drobiu w pow. żuromińskim.

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 11145 Pana Rafała Romanowskiego, posta na Sejm RP, w sprawie kolejnych ognisk rzekomego pomoru drobiu w pow. żuromińskim uprzejmie informuję, co następuje.

Ad. 1. Jakie są konkretne przyczyny i źródła występowania ognisk rzekomego pomoru drobiu w powiecie żuromińskim? Czy Ministerstwo posiada dane dotyczące pierwotnego źródła zakażeń w tym regionie? Czy brano pod uwagę możliwość transmisji choroby poprzez pasze, wodę, środki transportu, kontakt między fermami lub błędy w procedurach bioasekuracyjnych?

Po stwierdzonym ognisku rzekomego pomoru drobiu (ND) na terenie powiatu żuromińskiego, Mazowiecki Wojewódzki Lekarz Weterynarii (dalej MWLW) skierował zespół dochodzenia epizootycznego przy MWLW w celu przeprowadzenia analizy sytuacji w gospodarstwie oraz określenia prawdopodobnych przyczyn wystąpienia choroby. Zespoły prowadzące dochodzenie epidemiologiczne w toku prac badają różne potencjalne drogi transmisji wirusa, prowadzą analizę stopnia bezpieczeństwa biologicznego w gospodarstwie, analizę wdrożonego w gospodarstwie programu szczepień przeciwko ND, sprawdzają pochodzenie paszy oraz wody, przemieszczenia zwierząt oraz produktów pochodzenia zwierzęcego do oraz z gospodarstwa, odbiór ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (UPPZ), pochodzenie ściółki, w tym

sposób jej przechowywania oraz dościelanie, odbiory obornika, a także prowadzą analizę rejestrów wejść i wjazdów na teren gospodarstwa. W ramach dochodzenia mogą być wykonywane czynności w zakresie przesłuchania strony/świadka. Dochodzenie epidemiologiczne obejmuje również analizę potencjalnych kontaktów bezpośrednich lub pośrednich z takimi czynnikami ryzyka, jak ptaki dzikie oraz drób przyzagrodowy.

Członkowie zespołu opracowują wnioski z wykonanych czynności, dotyczące hipotez zakażenia danego stada wirusem ND. Na podstawie wyników przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych dotychczas nie udało się jednak jednoznacznie ustalić bezpośredniego źródła zakażenia w żadnym z ognisk choroby w powiecie żuromińskim. Wskazywane są jednak powtarzające się czynniki ryzyka, które zwiększają ryzyko występowania i szerzenia się choroby:

1. nieprawidłowości w zakresie bioasekuracji:
 - a. niewystarczające bariery izolujące budynki inwentarskie od otoczenia,
 - b. niedostateczne zabezpieczenie ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego, tj. padłych ptaków (np. otwarte kontenery do przechowywania zwłok),
 - c. niewłaściwe stosowanie lub brak stosowania mat dezynfekcyjnych i środków do dezynfekcji;
 - d. niewystarczająca kontrola ruchu osobowego i pojazdów w gospodarstwie;
2. problemy związane ze szczepieniami przeciwko ND:
 - a. szczepienia przypominające wykonane po terminie wskazanym w harmonogramie szczepień opracowanym dla fermy,
 - b. brak kontroli skuteczności szczepienia w celu oceny odpowiedzi immunologicznej,
 - c. szczepienie wykonywane w trakcie leczenia stada, w tym stosowania antybiotyków lub leków bakteriostatycznych;
3. transmisja lokalna między fermami;
4. ruch środków transportu i obsługi między gospodarstwami: korzystanie z tych samych pojazdów i usług - bez skutecznej dezynfekcji;
5. możliwy kontakt pośredni z dzikimi ptakami lub stadami przyzagrodowymi.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że ogniska ND w powiecie żuromińskim mogły być skutkiem współistnienia kilku czynników ryzyka, w tym niepełnej bioasekuracji, uchybień w szczepieniach, co sprzyjało zawleczeniu wirusa ze środowiska.

Ad. 2. Jakie działania prewencyjne i interwencyjne zostały podjęte w odniesieniu do gminy Bieżeń i całego powiatu żuromińskiego od momentu potwierdzenia pierwszego ogniska choroby w 2025 roku? Proszę o przedstawienie listy działań służb weterynaryjnych, inspekcji oraz ewentualnych decyzji administracyjnych, wraz z datami ich podjęcia.

Od momentu potwierdzenia pierwszego ogniska ND w województwie mazowieckim w 2025 roku, w tym na terenie powiatu żuromińskiego, wdrożono liczne działania interwencyjne i prewencyjne. W każdym przypadku potwierdzonych ognisk choroby zespoły dochodzenia epizootycznego rekomendowały przy tym wzmocnienie nadzoru, intensyfikację działań edukacyjnych wśród hodowców oraz konsekwentne egzekwowanie obowiązujących wymagań weterynaryjnych. Działania służb weterynaryjnych realizowano zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego i unijnego oraz w oparciu o rozporządzenie (akt prawa miejscowego) Wojewody Mazowieckiego z dnia 30 maja 2025 r.

1. Działania służb weterynaryjnych i administracyjnych w związku ze stwierdzeniem ognisk:

- a. niezwłoczne wyznaczenie obszarów zapowietrzonych i zagrożonych, a także obszarów buforowych,
- b. likwidacja ognisk oraz zabicie drobiu w gospodarstwach kontaktowych (w przypadku ich stwierdzenia), prowadzenie uśmiercania prewencyjnego,
- c. wprowadzenie zakazów i ograniczeń w przemieszczaniu drobiu, jaj i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego.

2. Na szczeblu wojewódzkim organizowano posiedzenia zespołów zarządzania kryzysowego. Posiedzenia Mazowieckiego Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, który został zwołany przez Wojewodę Mazowieckiego, odbyły się: 2 stycznia 2025 r., 8 kwietnia 2025 r. i 7 sierpnia 2025 r. z udziałem m.in. przedstawicieli Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Policji, ITD oraz służb mundurowych. Tego typu zespoły umożliwiają bieżące koordynowanie działań i wymianę informacji między służbami i inspekcjami.

3. Kampanie informacyjne i działania edukacyjne: akcje informacyjne prowadzone są przez powiatowych lekarzy weterynarii, urzędy gmin, a także w toku czynności kontrolnych poprzez bezpośredni kontakt z hodowcami. Przekazywane były informacje

o zasadach bioasekuracji, obostrzeniach wynikających z rozporządzeń oraz o sposobach reagowania w przypadku podejrzenia choroby.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Żurominie, we współpracy z innymi służbami i samorządami, podejmował działania prewencyjne i edukacyjne, m.in. poprzez:

- szkolenie online dla hodowców drobiu oraz lekarzy weterynarii,
- cykliczne spotkania z powiatowym sztabem kryzysowym,
- spotkania z hodowcami drobiu,
- wizytacje gospodarstw znajdujących się w obszarach zapowietrzonych i zagrożonych.

4. Reakcja na nielegalne działania:

W toku realizowanych czynności wykryto przypadki nielegalnych wstawień drobiu na terenach objętych ograniczeniami. W takich przypadkach powiatowy lekarz weterynarii kierował zawiadomienia do prokuratury.

Ad. 3. Czy Ministerstwo planuje objąć producentów drobiu z powiatu żuromińskiego dedykowanym programem pomocowym? Jeśli tak – jakie formy pomocy będą dostępne (np. rekompensaty za wybite stada, wsparcie inwestycyjne w bioasekurację, ułatwienia kredytowe, odroczenia zobowiązań)? Jeśli nie – czy Ministerstwo rozważa pilne wdrożenie takiego programu, biorąc pod uwagę skalę strat?

Zgodnie z art. 220 ust. 1 pkt a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych¹, Komisja może przyjmować akty wykonawcze przyjmujące nadzwyczajne środki wsparcia rynku dotkniętego trudnościami w celu uwzględnienia ograniczeń dla handlu wewnątrz Unii i z państwami trzecimi, które to ograniczenia mogą wynikać ze stosowania środków służących zwalczaniu i rozprzestrzenianiu się chorób zwierząt.

¹ rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.).

Realizując tę możliwość, na wnioski krajów członkowskich (w tym Polski) kierowane do Komisji Europejskiej w sprawie zastosowania nadzwyczajnych środków wsparcia dla sektora drobiarskiego, KE udzielała takiej pomocy z tytułu wystąpienia wysoce zjadliwej grypy ptaków.

Należy podkreślić, że dotychczas KE nie udzieliła nadzwyczajnych środków wsparcia dla sektora drobiarskiego z tytułu wystąpienia rzekomego pomoru drobiu.

Ad. 4. Jakie są obowiązujące obecnie wytyczne bioasekuracyjne na fermach drobiu w regionie żuromińskim i kto kontroluje ich przestrzeganie? Czy liczba przeprowadzonych kontroli w ostatnich miesiącach była wystarczająca? Czy wykazano nieprawidłowości, i jeśli tak – jakie sankcje zostały nałożone?

1) Obowiązujące zasady bioasekuracji

Przepisy dotyczące bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących drób do stosowania przez hodowców na terytorium całego kraju (w tym na terenie pow. żuromińskiego), zostały określone w następujących aktach prawnych:

- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 kwietnia 2025 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem rzekomego pomoru drobiu (Dz. U. poz. 564),
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie zarządzenia środków związanych z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków (Dz. U. poz. 768).

Dodatkowo, na terenie pow. żuromińskiego obowiązuje rozporządzenie Wojewody Mazowieckiego z dnia 30 maja 2025 r. w sprawie zwalczania rzekomego pomoru drobiu (ND) na terenie powiatu żuromińskiego oraz sierpeckiego, które to ustanawiało m.in. obszary buforowe i ograniczenia dla przemieszczania drobiu i produktów drobiarskich. Ww. akt prawny podlegał kolejnym nowelizacjom.

Wymogi ww. aktów prawnych obejmują m.in.:

- zakaz pojenia drobiu wodą ze zbiorników dostępnych dla dzikich ptaków,
- obowiązek:
 - zgłaszania miejsc utrzymywania drobiu,

- szczepienia kur i indyków przeciwko ND oraz monitorowania skuteczności szczepień,
- nakaz:
 - izolacji drobiu od dzikich ptaków,
 - stosowania mat dezynfekcyjnych i odzieży ochronnej,
 - codziennego przeglądu zdrowia zwierząt,
 - prowadzenia dokumentacji w zakresie bioasekuracji (dezynfekcja, padnięcia, środki ochrony),
 - prowadzenia rejestru środków transportu wjeżdżających do gospodarstwa oraz wejść osób do pomieszczeń, w których utrzymywany jest drób.

2) Zakres i wyniki kontroli

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Żurominie od stycznia 2025 r. przeprowadził 180 kontroli gospodarstw komercyjnych utrzymujących drób. Uchybienia stwierdzono w 30 przypadkach, a podmioty zostały pouczone i zobowiązane do poprawy. Co do zasady, kontrole bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących drób są realizowane przez pracowników danego powiatowego inspektoratu weterynarii lub urzędowych lekarzy weterynarii wyznaczonych do realizacji tego zadania przez właściwego terytorialnie powiatowego lekarza weterynarii.

Jednocześnie należy nadmienić, że każdorazowo zespół dochodzenia epizootycznego, kierowany przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii do ogniska choroby, również przeprowadza kontrole warunków bioasekuracji.

3) Organy odpowiedzialne za kontrolę

Za nadzór nad przestrzeganiem zasad bioasekuracji odpowiada co do zasady właściwy terytorialnie powiatowy lekarz weterynarii, jako organ bezpośrednio sprawujący kontrolę nad fermami drobiu prowadzącymi działalność na obszarze danego powiatu. Natomiast § 12 rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego z dnia 30 maja 2025 r. w sprawie zwalczania rzekomego pomoru drobiu (ND) na terenie powiatu żuromińskiego oraz sierpeckiego, wskazuje służby wspierające, jak np. Policja, Straż Pożarna, terenowe organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej czy organy samorządowe w zakresie m.in. kontroli pojazdów przewożących zwierzęta, wykładaniu mat dezynfekcyjnych na

drogach, właściwego oznakowania obszaru zapowietrzonego i zagrożonego, informowania społeczeństwa czy asysty organom Inspekcji Weterynaryjnej podczas prowadzonych kontroli – zgodnie z ich ustawową właściwością.

Ad. 5. Czy Ministerstwo współpracuje z ośrodkami naukowymi w celu opracowania skutecznych metod diagnostyki, prewencji oraz zwalczania rzekomego pomoru drobiu? Proszę o wskazanie, czy prowadzone są lub planowane badania nad szczepionkami, metodami szybkiego wykrywania wirusa, czy technologiami wspomagającymi identyfikację i izolację ognisk.

Resort rolnictwa współpracuje w kwestiach jednostek chorobowych drobiu na wielu płaszczyznach. W dniach 11-13 lutego 2025 r. w Polsce odbywała się misja doradcza EUVET (EU Veterinary Emergency Team) w związku z występowaniem rzekomego pomoru drobiu. W misji tej uczestniczyli eksperci UE ds. chorób drobiu z Włoch i Królestwa Niderlandów, którzy podzielili się wiedzą z zakresu diagnostyki laboratoryjnej w kierunku rzekomego pomoru drobiu, zwalczania tej jednostki chorobowej oraz realizacji programów szczepień przeciwko tej chorobie.

Resort rolnictwa stale współpracuje także z Państwowym Instytutem Weterynaryjnym – Państwowym Instytutem Badawczym (PIWet-PIB) w Puławach, powszechnie uznanymi ekspertami w dziedzinie chorób zakaźnych drobiu oraz szeroko rozumianą branżą drobiarską.

Efektem tej współpracy było m.in. podjęcie decyzji o wprowadzeniu powszechnego obowiązku szczepień przeciwko tej chorobie. W tym celu wydane zostało rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 kwietnia 2025 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem rzekomego pomoru drobiu, które poddane zostało szerokiej dyskusji. Projekt tego rozporządzenia był szczegółowo omawiany z zainteresowanymi stronami, w tym był prekonsultowany podczas spotkania zorganizowanego w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi z przedstawicielami Zespołu ds. drobiarstwa działającego w ramach Porozumienia rolniczego. Następnie w trakcie docelowych już prac legislacyjnych projekt poddano konsultacjom publicznym oraz opiniowaniu zarówno z branżą drobiarską, jak i ze środowiskiem naukowym.

Resort rolnictwa pozostaje także w ścisłej współpracy ze środowiskiem lekarzy praktyków specjalizujących się w chorobach drobiu w zakresie m.in. diagnostyki

laboratoryjnej, jak i w odniesieniu do realizacji programów szczepień przeciwko ND celem osiągnięcia odporności populacyjnej w stadach drobiu na terenie całego kraju. Główny Lekarz Weterynarii, przy wsparciu ekspertów, opracował ponadto Przewodnik dotyczący rzekomego pomoru drobiu. Przedmiotowa publikacja jest dostępna na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii pod adresem:

<https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/rzekomy-pomor-drobieu-nd>

Jednocześnie, w zależności od sytuacji epidemiologicznej na poziomie krajowym, organizowane są posiedzenia Rady Sanitarno-Epizootycznej, która jest umocowanym ustawowo organem doradczo-opiniodawczym Głównego Lekarza Weterynarii złożonym z osób wyróżniających się wiedzą oraz doświadczeniem zawodowym w dziedzinie sanitarno-epizootycznej. Ostatnie spotkanie ww. organu miało miejsce 23 lipca 2025 r. i w całości poświęcone było problematyce skuteczności szczepień przeciwko ND u drobiu.

Ponadto resort rolnictwa regularnie bierze udział w spotkaniach dotyczących problematyki rzekomego pomoru drobiu, które są organizowane przez środowisko naukowe pod egidą Aviopatologów (<https://aviopathology.eu/>).

Niezależnie od powyższego podkreślenia wymaga fakt, że w obrocie dostępne są od wielu lat powszechnie szczepionki przeciwko rzekomemu pomorowi drobiu, które właściwie stosowane przyczyniają się do poprawy zdrowotności stada.

Ad. 6. Jakie działania planuje Ministerstwo, aby ograniczyć ryzyko utraty pozycji polskiego drobiu na rynkach zagranicznych w wyniku powtarzających się ognisk tej choroby? Czy prowadzone są rozmowy z partnerami handlowymi i jakie są aktualne prognozy eksportowe dla sektora drobiarskiego w II półroczu 2025 roku?

Należy nadmienić, że od 2019 r. w Polsce corocznie, z różnym nasileniem, występuje wysoce zjadliwa grypa ptaków. Skala i skutki występowania tej choroby, mają wpływ na ograniczenia w eksporcie z Polski mięsa i produktów z drobiu. Mimo tej niekorzystnej sytuacji, w okresie I-V 2025 r. nadal utrzymują się dobre wyniki w eksporcie zarówno w zakresie wolumenu, jak i wartości sprzedaży. W tym okresie wyeksportowano z Polski 717,7 tys. ton (r/r -2,5%) mięsa drobiowego (CN 0207) o wartości 2 047,2 mln EUR (r/r +19,5%).

Biorąc pod uwagę dotychczasową skalę występowania rzekomego pomoru drobiu w Polsce, nie przewiduje się istotnego jej wpływu zarówno na produkcję, jak i eksport mięsa drobiowego. Niezależnie od tego, resort rolnictwa na bieżąco monitoruje sytuację na tym rynku.

Jednocześnie resort rolnictwa ściśle współpracuje ze związkami sektora branży drobiarskiej, w tym regularnie bierze udział w spotkaniach organizowanych przez Zespół ds. Drobiarstwa działający w ramach Porozumienia rolniczego. Przedmiotem tychże spotkań jest analiza aktualnej sytuacji epizootycznej w odniesieniu do dwóch najważniejszych aktualnie jednostek chorobowych drobiu, tj. rzekomego pomoru drobiu oraz wysoce zjadliwej grypy ptaków, a także kwestie związane z możliwościami eksportu drobiu, mięsa drobiowego oraz produktów drobiowych. Główny Lekarz Weterynarii, w zakresie swoich kompetencji, na bieżąco prowadzi także rozmowy z Komisją Europejską oraz służbami weterynaryjnymi państw trzecich i podejmuje działania na rzecz zniesienia restrykcji dotyczących handlu.

Ad. 7. Czy Ministerstwo rozważa wprowadzenie czasowego ograniczenia przemieszczania drobiu i pasz w obrębie najbardziej zagrożonych powiatów? Jeśli tak – czy takie decyzje będą konsultowane z lokalnymi władzami samorządowymi i przedstawicielami branży drobiarskiej?

Aktualnie nie są planowane dodatkowe restrykcje związane z przemieszczaniem drobiu i pasz w obrębie najbardziej zagrożonych powiatów, jako środki wprowadzane w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Niemniej jednak, w zależności od rozwoju sytuacji epidemiologicznej, nie można wykluczyć potrzeby wprowadzenia dodatkowych obostrzeń. Takie środki w odniesieniu do powiatów zlokalizowanych w tym samym województwie są z reguły wprowadzane na poziomie lokalnym w drodze aktów prawa miejscowego (rozporządzeń) właściwego powiatowego lekarza weterynarii lub wojewody - po przeprowadzeniu analizy ryzyka. Wyznaczane są wtedy precyzyjnie obszary zapowietrzony i zagrożony chorobą, na których czasowo obowiązywać mogą wskazane w takich aktach m.in. nakazy, ograniczenia lub zakazy. Mogą one dotyczyć wprowadzania i wyprowadzania zwierząt w obrębie ww. obszarów, ich przemieszczania czy sposobu utrzymywania. Ma to celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się choroby i jej jak najszybsze zwalczanie.

Choć ustawa zarówno wojewoda, jak i powiatowy lekarz weterynarii nie są zobligowani do konsultowania z lokalnymi władzami samorządowymi i przedstawicielami branży drobiarskiej wprowadzanych lokalnie rozwiązań, to w celu ich sprawnego wdrożenia i stosowania taka inicjatywa wydaje się być właściwym rozwiązaniem.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów